

Durant el Renaixement, els humanistes havien dissenyat un projecte educatiu per a les dones del seu ambient familiar i social. Es tractava de facilitar-los una educació brillant, de la qual no preveien, però, que se servissin a l'àmbit públic. Tanmateix, les dones humanistes no van respectar aquest límit: van fer ús del saber i de la paraula a què havien accedit amb una clara consciència de gènere, obrint, d'aquesta manera, possibilitats no previstes. Dones cultes, utilitzen els seus coneixements en defensa de l'educació de totes les dones i en defensa de la seva pròpia autoria.

Així, les humanistes són les primeres dones en occident que prenen la paraula per fer una defensa del seu gènere. Intervenen al debat conegut com Querella de les dones, aportant-hi continguts insospitats. Valoraven els seus propis coneixements i desitjaven poder garantir-los a

altres. Laura Cereta, sent conscient que totes les dones formaven part d'un mateix col·lectiu i que estaven vinculades per unes limitacions comunes, que ultrapassaven les diferències de classe, va escriure la "Carta en defensa de l'educació liberal de les dones" (1488). Cereta hi fa una defensa de totes les dones, tot negant l'origen natural de la subordinació femenina i reclamant la llibertat d'aprendre com un dret que la naturalesa atorga a tothom per igual.

Va prestar la seva veu a aquesta querella educativa l'escriptora Maria de Zayas. Al pròleg a les "Novel·les amoroses i Exemplars" (1637), després d'afirmar la igualtat ontològica entre homes i dones, denuncia la tirania dels homes en negar a les dones el dret a la instrucció.

Aquest tema esdevindrà central i s'allargarà durant tota l'Edat Moderna. Arriba fins a Mary Wollstonecraft i forma part de les reivindicacions de les feministes sufragistes europees i americanes del segle XIX. Des d'una trajectòria complexa i variada, es conceptualitza l'educació femenina com instrument clau per a la transformació de la vida de les dones.

També s'ha de destacar l'existència d'un grup d'homes –com Agrippa von Nettesheim, Poulain de la Barre, Condorcet o Benito Feijoo- que no encarnen la ideologia patriarcal i van escriure diversos textos i tractats en defensa de l'educació de les dones.

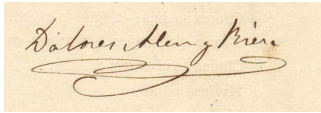
Parlen les dones

- [Document 5 - Laura Cereta](#)
- [Document 6 - Maria de Zayas y Sotomayor](#)
- [Document 7 - Mary Wollstonecraft](#)

Documents

- [Document 2](#)

Dolores Aleu y Pina

Barcelona 26 Mayo 1873
M.ª Elena Maseras

Durant el període renaixentista dones com Teresa de Cartagena o Lluïsa de Medrano van assistir a la universitat. Al segle XVIII, Maria Isidra Guzman de la Cerda va rebre, el 1785, el Grau de Doctora en Filosofia i Lletres Humanes a la universitat d'Alcalà d'Henares, encara que no havia realitzat l'itinerari acadèmic universitari. Donada la seva formació cultural, havia estat admesa a la Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua i els seus pares, propers a la cort, sol·licitaren que pogués realitzar els exercicis per a l'obtenció del Grau de Doctora.

La presència de les primeres dones a les aules universitàries es va produir els últims anys del Sexenni Revolucionari i primers de la Restauració. La primera en va ser Maria Elena Maseras, que es matriculà a la facultat de Medicina de la universitat de Barcelona el curs 1872-1873, una vegada que havia finalitzat els estudis d'ensenyament secundari a la mateixa ciutat. Quan, després d'haver aprovat totes les assignatures, sol·licità realitzar el Doctorat, és a dir, quan ella i altres com ella reclamaren un estatut de visibilitat, llur iniciativa va revelar tota la seva transcendència: S'empararen en la normativa legal, més aviat, en el buit legal d'aquesta normativa, i la utilitzaren al seu favor tot forçant amb la seva lectura als qui havien d'aplicar-la.

Abans de 1910, de les trenta-sis universitàries que havien finalitzat la llicenciatura, vuit van presentar i defensar la Tesi per a l'obtenció del Grau. Cinc eren llicenciades en Medicina i tres en Filosofia i Lletres. Havien realitzat els seus estudis a Barcelona, Salamanca, Madrid, Valladolid i València.

La primera en va ser Dolores Aleu, qui el 1882 va presentar la Tesi "De la necessitat d'encaminar per nova senda l'educació higiènica-moral de la dona". En presentar-la va afirmar: "Faig ús d'un dret ja indiscutible, per més que -i això és lamentable- tingui límits en un curt nombre d'espanyoles". Evidenciava de forma clara que tenia l'oportunitat de defensar, des del lloc que ocupava en aquell moment, idees i plantejaments que estaven sent objecte de debat social i de que aquest fet contribuiria a un canvi substancial en la situació cultural de les dones. Al seu text, fa una anàlisi crítica de gènere, tot desvetllant com diferències entre nenes i nens que es consideraven naturals, no ho eren per naturalesa sinó com resultat d'un ambient i d'una educació diferents per a un i altre sexe. Va inscriure, a més, la seva exposició en una llarga genealogia de dones que s'havien dedicat a la ciència al llarg del temps.

Parlen les dones

- [Document 8 - Dolores Aleu](#)

Enllaços

- <http://www.tdx.cat/TDX-0527109-111025/>
- http://personal.us.es/alporu/historia/mujer_educacion.htm

Referències Imatges

- Laura Cereta
<http://www.lib.uchicago.edu/efts/IWW/Portraits/HTML/A0009.html>
- Laura Cereta – Llibre
www.uni-mannheim.de/mateo/desbillons/cereta.html
- Llibre María de Zayas
www.unilib.com/.../buscar.php?mt=Escritoras
- Dolores Aleu
<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/personatges/aleuriera/7resaleu.htm>
- Signatura Dolores Aleu
<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/personatges/aleuriera/7resaleu.htm>
- Elena Maseras
<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/personatges/maseras/7resmaseras.htm>
- Signatura Maria Elena Maseras
<http://www.bib.ub.edu/fileadmin/personatges/maseras/7resmaseras.htm>
- Christine de Pizan
Collected Works of Christine de Pisan. Ms. Harley 4431, f. 4. França, s. XV. British Library.

Londres.

- Mary Wollstonecraft

Retrat de John Opie. National Portrait Gallery, Londres.